WE SRZODĘ Dnia 9. Lutego, ROKU 1763.

No 6.

WARSZAWSKIE EXTRAORDYNARYINE TYGO-DNIOWE

WIADOMOSCI,

Tak dla łatwieyſzego ſpoſobu w Rządach Publicznych Handlu, y partykularnego dobra wſzyſtkim, iako też w naukach, y rzeczach innych Ludziom do wiedzenia potrzebne.

Z Pozwoleniem Nayiaśn: Krola JMci, y Zwierzchności Jego.

Art. I.

Wiadomości od Dworu Krolewſkiego.

Nayjaśn: Krol Jmć P. N. M. zapadł był na febrę przez dni kilka, ktora ſię przemieniła w kaſzel, Katar, y rożą na lewey nodze, już co raz do lepſzego przychodzi zdrowia, ktorego niech mu Bog Autor zdrowia y życia ludzkiego w iak naydłużſze użyczy lata, tak wſzyſcy iednoſtaynie poddani życzemy.

Dnia 1. *praeſentis*, przybył tu J. O. Xiąże Jmć Lubomirſki Miecznik W. Koronny. W tych dniach także J. W. Jmość Pan Kaſztelan Krakowſki, Hetman W. Koronny z Białegoſtoku, J. W. Jmć Pan Wielohorſki z Jeymością ſwoią, y innych wielu Panow przybyło tu z Kontraktow Lwowſkich, zkąd codziennie u Dworu liczne w Pokoiu ś. p. Nayjaś: Krolowey JeyMci Panow bywa zgromadzenie.

Art: 2.

W tych dniach szczęśliwie tu znowu powrocił J. W. Jmć X. Biskup Kijowski z Jmćią X. Suffraganem Płockim Bratem swoim z Łowieza, dokąd przed kilką dniami na poświęcenie na Biskupstwo *in partibus* Adratyckie, Jmći X. Kozierowskiego z tąd wyiechali.

Art: 2.

O Kontraktach.

Na Kontraktach Lwowskich tego rocznych, przytomni byli J. O. Xiąże Jmść Jabłonowski Woiewoda Bracławski z Xiężną Jeymością swoią, JJ. WW. Jchmość PP. Woiewodowie Płocki, Rawski, Mścisławski. Jch Mość Panie Kasztelanowe, Kanimska, Lwowska. JchMość PP. Kasztelanowie Kamieniecki, Bełzki, Bracławski, Halicki y Sierpski, Xiąże Jmść Podstoli Koronny, Podkomorzy Koronny z Jeymćią ni swemi, Podczaszy Koronny, Chorąży y Łowczy Nadworni Koronni, Wielohorski Kuchmistrz Litewski z JeyMcią swoią, Cetner Oboźny Koronny, Sapieha Mścisławski, Poniński Poznański, Woiewodzicowie, L.żański, Gliniański, Wieloński, Sniatyński, Stocki, Nowomieyski, Lubiatowski, Wawolnicki, Czerszyński, Rawicki, Błoński, Mirachowski, Tarnogorski, Sielecki, Wilkowski Starostowie; y innych wielu JchMość PP. Urzędnikow.

Art: 3.

Rzeczy do Handlu należące.

Cena Gdańska, za ktorą na Szpiklerzach przedaią zboża, y Sol do Szpiklerzow kupuią.

Pszenica po Zł: Pruskich		240. 245.
Ditto Czerwona po Z. 250. aż do 260.		
Pszenica ktora iest wraz rożnego koloru po Zło:	-	270. aż do 280.
Ditto Biała po Złot.	290.	300.
Zyto po Zł:	224 226	228.
Jęczmień - - -	185.	190.
Słod - -	260.	270.
Hreczka - - -	-	-
Owies po Zł:	100.	110.
Groch biały - - -	320	350
Groch śniadawy - -	320	350
Jagły po Zł: 350.	380. aż do	420.
Hreczana kasza po Z.	290.	300.
Sol Swiętego Ubesa	125	130.
Sol Lisbońska - -	-	-
Sol Francuska po Zł: 90.	aż do	106.
Sol Szkotzka po Zł: 110.	aż do	120.

Cena Toruńska, za ktorą w Szpiklerzach zboża przedaią.

Pszenica biała po Zł: Pruskich		250.
Czerwona po Zł. aż do		230.
Zyto po Zł. -	180 -	186.
Jęczmień po Zł.	-	120.
Owies po Zło:-	- 74.	80.
Groch -	-	-
Jęczmienna kasza po Zł:		240.

Art: 4.

Art. 4.

Rzeczy ktore ſą do ſprzedania.

Kareta ieſze dobra y cała, na trzy Oſoby ieſt do przedania. Więcey ſię o niey dowiedzieć można w Kantorze Adreſſow.

Jtem 12. par nożow z widelcami y łyſzkami.
Jedna łyſzka wielka.
Jeden dzbanuſzek do kawy.
Jedno detto do mleka.
Para iddna Lichtarzy.
Dwie cukierniczki.
Jedne obcążki do cukru.
Sześć łyżeczek do herbaty.
Wszyſtkie te rzeczy ſą śrebrne, y nowe, proby Gdańſkiey.
Także dwa Kotły wielkie do palenia gorzałki, ieden o 200. drugi o 400. garcow, z pokrywami y innemi przynależytościami, żelaznemi obręczami obite.
Jtem Turecki Tytuń, na oka ieſt do przedania, kto ſię o tych rzeczach zupełniey chce dowiedzieć, niech ſię odezwie w Kantorze Adreſſow.

Kſięgi do ſprzedania ſą w Kantorze Adreſſow.

Dictionaire de la langue françoiſe ancienne & moderne de Pierre Richelet, 3. Tomes gr. in fol. Lyon. 759, à 120. Ty.

Hiſtoire du Peuple de Dieu, depuis ſon origine juſqu'à la Naiſſance du Meſſie, tirée des ſeuls livres ſaints. Par le P. J. Joſ. Berruyer, 13. Tomes gr. in 4. Paris 742. 120. Ty.

Dictionaire, nouveau hiſtorique & critique, pour ſervir de Supplement ou de Continuation du Dictionaire hiſtorique & critique de Mr. Bayle. Par Jaq. George de Chaufepie, 4. Tomes gr. in fol. Amſt. 750 - 56. 220. Ty.

Abregé de l'Hiſtoire de France, Par le P. Daniel. 6. Tomes gr. in 4. Paris 726. 80. Ty.

Hiſtoire literaire de la France, 11. Tomes, gr. in 4. Paris, 733 - 759 150. Ty.

Art. 5.

O Promocyi pewnych Oſob.

Nayjaś: Krol Jmść wakuiące po zmarłym Jmći Małſalſkim Podczaſtwo W. X. Lit: Jmći Panu Potockiemu Staroście Trębowolſkiemu, Pułkownikoſtwo w Woyſku Koronnym, Jmći Panu Dorpowſkiemu, á Oberſztleutnanſtwo Jmći Panu Antoniemu Balickiemu, Kapitanowi Regimentu Krolowy JeyMći łaſkawie konferować raczył.

Z łaſki tegoż Nayjaś: Pana, zoſtał Jmść Pan Auguſt Baggen Szambelanem, Jmść Pan Auguſt Wilhelm Eugeniuſz Tränkel Feldſzer u Gwardyi Karabinerow Cyrulikiem Nadwornym, Jchmość PP. Gotthilf

Grävenhorst y Henryk Wilgenroth, Kommiſarzami J. K. Mći. Jchmość Panowie Klaudel, y Guſtaw Kryſztof Korſzen, Liwrantami Nadwornemi. Jmć Pan Lange, Faktorem Nadwornym. Jmść P. Andrzey Werner Traktierem Nadwornym. Jmść Pan Jan Marcin Bernigeroth w Lipſku Stycharzem Nadwornym.

Promocye Akademickie.

Z Krakowa dnia 25. Stycznia w Kościele S. Anny Akademickim odprawił ſię Akt Solenny promocyi na Doktorſtwo Piſma Swięt: JchMc XX. Michała Czyrnieckiego Kuſtoſza w Kollegiacie S. Floryana Proboſzcza Opatowſkiego; Woyciecha Biegaczewicza Dziekana w Kollegiacie S. Anny Proboſzcza Przemykowſkiego, y Wielebnego Oyca Szymona Stokcyuſza Szczenimſkiego Karmelity *Antiquæ obſervantiæ* Definitora Prowincyi. *Inſignia* Doktorſkie JchMćiom pomienionym oddane były przez JMc X. Woyciecha Grzymały Kanonika Katedralnego Krakowſkiego Seniora *Univerſitatis*. Natym Akcie przytomny byli JchMć PP. Woiewoda Sandomirſki, Kaſtelan Jnowrocławſki, Staroſtowie Lanckorońſki y Solecki, JMń XX. Krakowſki y Przemyſki Suffraganowie oraz wiele innych tak z Duchowieńſtwa iako y z Swieckiego ſtanu Dynſtyngſtowanych y godnych Gości.

W przeſzłych wiadomościach w Akademickiey promocyi ſtał ſię error, ktory ſię tu poprawuie bo Wyrażony tam Aſſeſſor Bel nie ieſt rodem Francuz, ani drugi tam wyrażony Aſſeſſor nieieſt Meizneńczyk, ani trzeci Polak, ale trzeba wiedzieć, że Akademia Lipſka podzielona ieſt na Nacye, a każda Nacya ma ſwego przełożonego, zkąd JMćPan Bel ieſt Aſſeſſorem z Nacyi Frankońſkiey drugi z Nacyi Meizneńſkiey, a trzeci z Nacyi Polſkiey.

Rzeczy do Genealogii należące.

Doſzła tu Wiadomość, że w tych czaſach JMć Pan Maſſalſki Podczaſzy W. X. Lit. Marſzałek. Trybunału tamteyſzego z tym ſię pożegnał Swiatem.

Z Drezna. Dnia 4. Stycznia PP. Jan Henryk Krähmers w 53. roku wieku ſwego y Jan Dietrich Bernardy Kratz Kapitan Artylleryi Saſkiey w 63. roku zteg̃o zeſzli Swiata.

Stateczność Termometra.

1762. *Mr. de Reaumur.*

Styczeń	*Rano.*	*Południe*	*Wieczor*
27	3 *G.*	2 *Gr.*	3 *Gr.*
28	3	1½ .	2 .
29	2	1½ .	2½ .
30	6½	3 .	4 .
31	4	1½ n.o	0 .
Luty. 1	1½ n.o	4 n. o	2 no
2	0	6 .	0 .

Mr.

Mr. Farenheit.

Styczeń	*Rano.*	*Południ.*	*Wieczor.*
27	25 *Gr*	27 *Gr.*	25 *Gr.*
28	25	28 -	27 -
29	27 -	28 -	26 -
30	27 -	25 -	25 -
31	23 -	35 -	32 -
Luty. 1	23 -	$40\frac{1}{2}$ -	36 -
2	32 -	32 -	32 -

Przypadkowe myśli nad promocyą Handlu.

Szczęście Państwa każdego, naylepiey kwitnie przez całość handlu; im więcey tedy handel będzie promowowany, tym bardziey ſława y ſzczęście Państwa rośnie. Dowodami tę prawdę twierdzić, rzecz widzi mi ſię nie potrzebna, oczywiſte bowiem zwielu Państw y Kroleſtw mamy tego doświadczenie, nie ieſt też moie przedſięwzięcie, nowy ſpoſob do handlow podać; bo onych promocya ieſt iedynym myśli moiey objectum. Dwie rzeczy naywięcey, do tego przydaią; mnożenie Produktow w kraiu, y wygodne onych wyprowadzenie. Względem pierpierwſzey okoliczności niezliczone uwagi y doświadczenia oraz y nayſkutecznieyſze mogłyby być podane ſpoſoby, ia ſię przecię wtym ſzerzyć nie chcę, lecz wſpomnę tu iedno o drugiey okoliczności: Mamy zdoświadczenia, że Wiſła y małe inne rzeki, co rok mniey maią wody, przez co wielka ſzkoda w komercyach. A kto kokolwiek tu w kraiu znaiomy, mogł zmiarkować, że po większey części w kraju naſzym nayduią ſię Jeziora, y bagna; y te pomiernemi unkoſztami, mogą być w małe rzeki wprowadzone; przez co rzece większey nie mało wody przybędzie, tak, że w każdym czaſie na niey ſtatki poyść mogą, oraz przez to bagna wyſchną, ktore potym w nayżyznieyſzą rolą y naytłuſzcieyſze łąki mogą być obrocone, y zatym przez rzeczonym ſpoſobem Produkta w Państwie ſię mnożą, y defluitacya ſtaie ſię łatwieyſzą y wygodnieyſzą, nie wſpominaiąc naymniey, że przy okolicznościach tych wielu innych wygod dla kraiu ſię otwiera, iako to: założenie Papierni, Kuźni, Tartakow, &c. y tym ſamym podobno łowienie ryb, wielce by mogło być naprawione. Nie mniey przez te rożne kanały można mieć wygodną y pożyteczną komunikacyą; zwłaſzcza kiedy takowe kanały bywaią prowadzone przez miaſta, niewypowiedziane żtąd wynikaią wygody. Powie mi podobno nie ieden: Bagna po większey części w niſkim ſą położeniu, y tak mogą, tylko z wielką trudnością, y niemałym koſztem w rzeki być wprowadzone. Ale i na to ieſt ſpoſob: gdzie nie ma ſpadku własnego y naturalnego, tam go trzeba zrobić, przez ſztukę. Młyny zapewne do pożądanego przyſzłyby końca aby tylko Mayſter był ſpoſobny. A czyliżby także nie wyniknął z tąd znaczny w laſach pożytek? wſzakże podobne uwagi y propozycye widziałem po innych kraiach,

kraiach, że nietylko były zadane, ale też szczęśliwie dokończone.

RZECZY Do NAUK NALEŻĄCE.

O SAMNICKIM MAŁZENSTWIE,

Dzieie Starego wieku.

Prawodawca chcąc sobie zkorumpować y ziednać serca Męskie, niechay przy stanowieniu Praw y obyczaiow bierze piękną płeć na pomoc. Niech cnotę y sławę da piękności, y miłości w chowanie, inaczey w swoiey rzeczy nie będzie pewny. Zwyczay ten w wielkiey u Samnitow był powadze; Rzeczpospolita ta nietylko wielce była woienna, ale też z Rzymianami przez czas nie mały o prym certowała, od ktorych iednak na koniec była zwyciężona y pod moc podbita. Co się tycze cnoty, odwagi, y serca Samnitow, przyczyną tego wszystkiego było staranie, ktore miano w łączeniu z tymi własnościami zawsze naygodnieyszą miłości nadgrodę.

Sluby małżeńskie corok na obszernym obchodzone były mieyscu, ktore do ćwiczenia się w woiennych sztukach naznaczone było. Wszyscy ludzie młodzi zgromadziwszy się tam wdzień u nich Swiąteczny, obrali Oblubienice swoie, według sławy, ktora im przez cnoty y wielkie czyny w Księgach rocznych Oyczystych przypisana była. Rzecz łatwa do poięcia? Co za tryum uczyniony był dla tych, ktore od zwyciężcow obrane były, y iak wiele mocy miłości y ambicyi te dwa instynkta ludzkiey namiętności swoim świadczyły cnotom, od ktorych całe ich depen dowało szczęście. Oczekiwano co rok Uroczystości oney ślubney, z boiaźliwą niecierpliwością. Innych czasow ludzie młodzi u Samnitow widzieli się iedno w przytomności Rodzicow swoich y na Nabożeństwach swoich. Prawda że prawo to tak ostre, nie było prawem od skłonności; oczy bowiem y serce do swoiey pożądaney trafiły mety, lecz dla dzieci Prawo to było sumienną y świętą powinnością, namiętnosci y skłonności swoich nikomu nie objawić, chyba tym, ktorzy im dali życie. Jeżeli się taka taiemnica wyiawiła, było to wielką hańbą dla Familii. Te objawienie iednakowey myśli tak u nich w wielkim poważeniu będące, delikatne rozlanie żądzy, nadziei, uprzykrzenia, boiaźni, ktore iedno na uczciwym łonie natury stać się mogło; sprawiło, że Oyciec y Matka stali się przyiaciołmi, pocieszycielami y podporami swoich dzieci. Sława iedney, a szczęście drugiey spaiały wszystkie członki Familii przez żywe serca obowiązki, zkąd takowa kompania ukontentowania i cierpienia przez zwyczay utwierdzona trwała aż do śmierci. Jeżeli żądze swego niemogły mieć skutku, tedy tym łatwiey ukryta miłość swoiego objektum odstąpiła; im zwiększą daremnością była na nim polegałaby, kiedy Objektowi przy nowym obieraniu, musiała dać mieysce:

Slub

ıb albowiem Małżeńſki, mieym był poſtępkiem. Prawodaa na to miał wzgląd y uwagę, że ten, ory żony poiąć nie chciał muſiał.podać żony drugiego. Uczynił więc Małżeńſtwa powinność, a wyſtępek przeſtąpienia Małżeńſkiego. Muſiał ę więc każdy ſtawić przed zgromazeniem, ſkoro tego doſzedł wieku, tory na to przez prawa był naznaczo y. dla obierania według ſwoiego ſtau chociaży te obieranie nie było z ego guſtem.

Między bitnemi Narodami, ma pięność nawet w nayſłabſzym ſtworzeiu, coż wſpaniałego y poważnego a obyczaiom podobnego. Polowanie zwyczayną było zabawą Panien w Samnickim kraiu, ſpoſobność ich do ſtrzelania z łuku, ſzybkość w Bieganiu u nas zaiſte nie znaiomemi ſą talentami. Cwiczenia te, tak piękność onych przyozdobiły, że w całym ich poruſzeniu nić przymuſzonego nie było, lecz każde poſtąpienie pełne było weſołości. Jeżeli były bezbronne, zdała ſię łagodność na twarzach ich być malowaną; a ſkoro ſię uzbroiły, z woienną śmiałością wyproſtowały ſię, tak że wielka odwaga w ſamych ſię wydawała oczach. Piękność w męſkiey płci coż wielkiego y ſurowego reprezentowała, ſame potyczki zawſz przed oczy im będące ſpoyrzenie ich czyniły poważne, pyſzne, grożące y niby dzikie. Między młodzią tą woienną naydował ſię Syn odważnego Teleſpona, Starca Samnickiego, ktory naylepiey za wolność woiował, zkąd między inſzemi tak dla delikatnego kſztałtu iako też dla przyiemney twarzy ſwoiey ieſt nayznacznieyſzy. Starzec daiąc pierwſzy raz Synowi broń w rękę powiedział. Synu moy, ſłyſzę częſto Obywatelow naſzych mowiących żartobliwemi ſłowy, abym cię iako niewiaſtę przeſtroił; bobyś śmieſzną reprezentował Dyannę czyli Łowczynę. Te żarty obrażaią Oyca twego: lecz ſię cieſzę tą nadzieią, że ſię przynaymniey natura nie omyliła w ſercu, ktore ci dała. Bądź pocieſzon miły Oycze, (rzekł mu Syn) chciwością y gorącą żądzą ſławy y honoru zapalony; Podobnoby ci ſami ſtarzy Obywatele byli radzi, gdyby ich dzieci kiedyż tedyż w moie wſtąpiły ślady. Tym czaſem mnie to iedno, chociaż mnie tu za ſłabą poczytuią dziewczynę; przecięż Rzymanie inaczey o mnie ſądzić będą. Agatis dotrzymał Oycu ſłowa, pokazuiąc w pierwſzych zaraz kampaniach ogień y nieuſtraſzone ſerce, tak, że przez to wnet owe ſzydzenia y uſzczypliwe żarty w Applauzy y Tryumfalne okrzyki przemieniły ſię. Koledzy Jego zpodziwieniem rzekli: Ktoby temu wierzył, że te Niewieście ciało, z tak mężną złączone duſzą? nic nie dba na zimno, głod y pracę naytrudnieyſzą; powagą ſwoią tak roſtropną y wſpaniałą ſamą zawſtydza śmierć, rownym z nami ſpoſobem.

Kontynuacya o Semnickim Małżeńſtwie z Dzieiow Starego wieku, naſtąpi w przyſzłych Wiadomościach.

UWIADOMIENIE.
o Aktach Publicznych.

Dnia 4. *præsentis*, czyli w przeszłą Sobotę Kawalerowie *Collegium Nobilium* pod dozorem XX. *Scholarum Piarum* zostaiący, Trajedyą *Alzyre*, iako też y onegday Komedyą *L' Enfant prodigue* produkowawszy, w przytomności dystyngwowanych Panow w Warszawie temi czasy znayduiących się, iako to: J. W. Jmći X. Załuskiego Biskupa Kijowskiego. JJ. WW. JchMść Panow Branickiego Kasztelana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego, Sapiehy Woiewody Połockiego Hetmana Pol: W. X. Lit. Godzkiego Woiewody Podlaskiego, Mniszcha Marszałka Nadwornego Koron. Kossowskiego Podskarbiego Nadwornego Koronnego, Xiążąt Lubomirskiego Miecznika Kor. Czartoryskiego Łowczego Koronnego, Jmći X. Kierskiego Sekretarza Koron. Załuskiego Szufragana Płockiego, y wielu innych, reprezentowali z JJ. WW. Dam zaś ile się przednieyszych w Warszawie teraz znayduie, tyle na tych Aktach być raczyło.

Ze wyśmienicie z niewypowiedzianym ukontentowaniem godnego Spektatora Aktorowie swe role utrzymali, staraniu pracy zasłużonym w Oyczyznie JMć XX. Piarom ma się przypisać. Przełożenie Traiedyi na Polskie tak iest przednie iż smaku tego, ktory zamyka się w Oyczystym Kompozytora stylu nie tylko nie chybia, lecz wdzięk ten sam maiąc, arcyprzyiemną czyni Polskim uszom.

Argument Traiedyi, y Imiona Aktorow, są na osobnym pułarkuszu wydrukowane.

Znayduie się w Warszawie w Adressow y Aukcyi Kantorze, u Jego Mości Pana Michała Grola *Kommissarza Jego Krolewskiey Mości.*